

Osobitné požiadavky na súdny prieskum v oblasti životného prostredia

Trestné činy proti životnému prostrediu

Omšenie 5. septembra 2017

Evropské a mezinárodní právo o ochraně životního prostředí

- Mezi trestné činy v oblasti životního prostředí podle čl. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady Evropské unie ze dne 19.11.2008 č. 2008/99/ES o trestněprávní ochraně životního prostředí patří následující protiprávní jednání:

-
- - **a)** vypouštění, emise nebo uvolňování množství materiálu nebo ionizujícího záření do ovzduší, půdy nebo vody, které způsobují nebo mohou způsobit smrt nebo vážná poškození zdraví osob anebo podstatné zhoršení kvality ovzduší, kvality půdy, kvality vody nebo zdraví živočichů nebo rostlin

-
- - **b)** sběr, přeprava, zpracování a odstraňování odpadů, včetně provozního dohledu nad těmito postupy a následné péče o zařízení pro jejich odstraňování a úkonů, jež přebírají obchodníci nebo zprostředkovatelé (nakládání s odpady), které způsobují nebo mohou způsobit smrt nebo vážné poškození zdraví osob anebo podstatné zhoršení kvality ovzduší, kvality půdy, kvality vody nebo zdraví živočichů anebo rostlin

-
- - **c)** přeprava odpadu, pokud tato činnost spadá do oblasti působnosti čl. 2 bodu 35 nařízení Evropského parlamentu a Rady Evropské unie ze dne 14.6.2006 č. 1013/2006 o přepravě odpadů, a probíhá v množství jiném než zanedbatelném, ať již je provedena jednorázově nebo v několika zásilkách, které spolu zřejmě souvisejí

-
- - **d)** provozování zařízení, ve kterém je prováděna nebezpečná činnost nebo v němž se skladují nebo používají nebezpečné látky či přípravky a které způsobuje nebo může mimo zařízení způsobit smrt nebo vážné poškození zdraví osob anebo podstatné zhoršení kvality ovzduší, kvality půdy, kvality vody nebo zdraví živočichů anebo rostlin

-
- - **e)** výroba, zpracování, manipulace, použití, držení, ukládání, přeprava, dovoz, vývoz a odstraňování jaderných materiálů nebo jiných nebezpečných radioaktivních látek, které způsobují nebo mohou způsobit smrt nebo vážné poškození zdraví osob anebo podstatné zhoršení kvality ovzduší, kvality půdy, kvality vody nebo zdraví živočichů anebo rostlin

-
- - **f)** usmrcování, ničení, držení a odchyt chráněných druhů volně žijících živočichů nebo planě rostoucích rostlin, kromě případů, kdy se toto jednání týká zanedbatelného množství takových druhů a má zanedbatelný dopad na stav ochrany daných druhů

-
- - **g)** obchodování s chráněnými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin nebo s jejich částmi nebo odvozeninami, kromě případů, kdy se toto jednání týká zanedbatelného množství těchto druhů a má zanedbatelný dopad na stav jejich ochrany

-
- - **h)** každé jednání, které způsobuje významné poškození chráněného stanoviště v chráněné lokalitě,

-
- - i) výroba, dovoz a vývoz, uvádění na trh nebo používání látek poškozujících ozonovou vrstvu

-
- Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech – New York, 19. 12. 1966 – Část I., čl. I. bod 2. Všechny národy mohou pro své vlastní cíle svobodně disponovat svým přírodním bohatstvím a zdroji....

- Část III., čl. I I.
bod I. ...právo na neustálé zlepšování životních podmínek....

-
- Mezinárodní pakt o občanských a politických právech – New York, 19. 12. 1966 – Část V., čl. 47. Nic v tomto Paktu nemůže být vykládáno tak, jako by oslabovalo přirozené právo všech národů užívat plně a svobodně jejich přírodního bohatství a zdrojů.

-
- Úmluva o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí – Aarhus, 25. 6. 1998
 - Čl. 4 – Přístup k informacím o životním prostředí
 - Čl. 5 – Shromažďování a šíření informací o životním prostředí
 - Čl. 6 – Účast veřejnosti na rozhodování o specifických činnostech
 - Čl. 9 – Přístup k právní ochraně

-
- Listina základních práv Evropské unie čl. 37 – Ochrana životního prostředí
čl. 47 – Právo na účinnou právní ochranu a spravedlivý proces

Trestní zákoník č. 40/2009 Sb.

- Hlava VIII
- Trestné činy proti životnímu prostředí
 - § 293-308
- Též v jiných částech TZ – např.
 - § 281 Nedovolená výroba a držení radioaktivní látky a vysoce nebezpečné látky
 - § 282 Nedovolená výroba a držení jaderného materiálu a zvláštního štěpného materiálu

-
- Druhový objekt první skupiny těchto trestných činů podle § 293-301 je zájem na ochraně životního prostředí a jeho jednotlivých složek před různými typy poškozovacího či ohrožujícího jednání
 - Druhový objekt druhé skupiny těchto trestných činů podle § 302-307 je zájem na ochraně zvířat a užitkových rostlin před různorodými způsoby nežádoucího jednání a zacházení s nimi

-
- Trestněprávní ochrana životního prostředí byla rozšířena i zavedením trestní odpovědnosti právnických osob zákonem č. 418/2011 Sb., (TOPO) účinného od 1.1.2012, kdy tato byla rozšířena na všechny trestné činy proti životnímu prostředí, nejen jak původně § 293-301 TZ, ale zákonem č. 183/2016 Sb. s účinností od 1.12.2016 i na § 302-307 TZ

-
- § 293 Poškození a ohrožení životního prostředí – chrání životní prostředí jako celek
 - norma s blanketní dispozicí [NS 26/2003-T 615 (NS 5 Tdo 503/2003) v odsuzujícím rozsudku musí být uvedeno ustanovení právního předpisu, který byl porušen]
 - vyžaduje - vyšší kvantitu - větší rozsah nebo větší území
 - větší škodlivost – možnost způsobení těžké újmy na zdraví nebo smrti nebo nutnost vynaložení nákladů ve značném rozsahu na odstranění následků

-
- Větší rozsah – zákon nevymezuje a nepoužije se výkladové ust. §138/1,2 týkající se výše škody
 - dovodí se z ostatních kvalitativních a kvantitativních okolností – množství znečistujících látky, její škodlivosti, množství způsobeného úbytku živočichů nebo rostlin, doby nutné k regeneraci zasažené složky životního prostředí, zda je vůbec možný návrat do původního stavu, význam a stupeň ochrany postižené lokality

-
- Větší území – definice v § 296/ I
 - území o rozloze nejméně 3 ha
 - vodní plocha nejméně 1 ha
 - vodní tok délka nejméně 2 km
- Zasažená území se sčítají

-
- Větší škodlivost – následek jednání pachatele spočívající v

- ohrožení způsobilém vyvolat těžkou újmu na zdraví, smrt člověka – postačí ohrožení i jen jediné osoby, přičemž následek nemusí nastat, ale je reálná možnost jeho způsobení

Dojde-li k úmyslnému způsobení těžké újmy na zdraví – souběh § 145 a 293, ale v případě úmyslného usmrcení člověka – pak jen vražda § 140 a souběh s § 293 vyloučen z důvodu faktické konzumpce

-
- nutnost vynaložení nákladů ve značném rozsahu na odstranění následků – náklady nejméně v částce 500 000 Kč (§ 138/1,2)

-
- Jednání pachatele spočívá u § 293/I ve dvou alternativách - samostatné skutkové podstaty
 - a) úmyslně poškodí nebo ohrozí některou složku životního prostředí
 - b) úmyslně zvýší poškození nebo ohrožení složky životního prostředí nebo ztíží jeho odvrácení nebo zmírnění
 - Pachatel může naplnit obě alternativy
 - Postačuje pouhé ohrožení některé složky životního prostředí

-
- Pachatel může být fyzická i právnická osoba
 - Jedná se o úmyslný trestný čin a k jeho naplnění stačí i úmysl nepřímý
 - Poškození vázané na porušení jiného právního předpisu, pak případný omyl pachatele o obsahu tohoto právního předpisu se pokládá za omyl právní (§ 19)

-
- Kvalifikovaná skutková podstata
 - opětovně – k naplnění postačí i nedbalost, ale nenaplňuje tento znak spáchání jednoho pokračujícího trestného činu (přiměřeně R 12/1991 – NS SR 3 To 20/90)
 - porušení důležité povinnosti – k naplnění postačí nevědomá nedbalost, ale musí se jednat o významnější povinnost, což má za následek poškození nebo ohrožení některé složky životního prostředí

-
- trvalé poškození složky životního prostředí – nevratný proces
 - dlouhodobé poškození složky životního prostředí – blíží se trvalému, ale nepředstavuje nevratný proces
 - nutnost vynaložení nákladů velkého rozsahu – reparace vyžádá náklady nejméně 5 mil. Kč. – jejich výši zpravidla určí odborné vyjádření nebo znalecký posudek (R 36/2002 – NS 5 Tz 274/2001)

K naplnění postačí zavinění z nedbalosti

-
- znak v úmyslu získat značný prospěch – 500 000 Kč pro pachatele nebo kohokoli jiného
 - znak v úmyslu získat prospěch velkého rozsahu – 5 mil. Kč

Forma zavinění vyžaduje přímý úmysl

Příklad z praxe

- Nejvyšší soud
- Usnesení ze dne 24.8.2016, sp. zn. 6 Tdo 1072/2016 – dovolání bylo odmítnuto podle § 265i odst. 1 písm. b) tr.ř., neboť v daném případě nebylo přípustné proti výroku o vině. Skutkově se tedy nepřezkoumávalo

§ 294 Poškození a ohrožení životního prostředí z nedbalosti

- Odlišnost od § 293 je jen ve formě zavinění – postačuje hrubá nedbalost (§ 16/2)
- K naplnění znaků kvalifikované skutkové podstaty (porušení důležité povinnosti, způsobení trvalého nebo dlouhodobého poškození, nutnost vynaložení nákladů ve velkém rozsahu) postačuje zavinění ve formě nevědomé nedbalosti

Příklad z praxe

- Nejvyšší soud
- Usnesení ze dne 14.8.2012, sp. zn. 6 Tdo 783/2012 – při pronásledování zloděje nafty v dodávkovém automobilu došlo k nehodě a do půdy uniklo z ukradené nafty cca 1150 l, přičemž to bylo v ochranném pásmu vodního zdroje a musela se odstranit kontaminovaná vegetace a odtěžit znečištěná zemina – dovolání bylo odmítnuto podle § 265i odst. 1 písm. e) tr.ř.

§ 294a Poškození vodního zdroje

- Objekt – vodní zdroj, jako specifická součást životního prostředí
- Privilegovaná skutková podstata ve vztahu k § 293 a 294
 - Vodní zdroj, u něhož je stanoveno ochranné pásmo jsou povrchové nebo podzemní vody, lze za něj považovat též ochranné pásmo přírodního léčivého zdroje

-
- Poškození vodního zdroje musí být takového charakteru, aby zanikl nebo byl podstatně oslaben důvod pro jeho zvláštní ochranu
 - K naplnění subjektivní stránky může jít o úmyslné i nedbalostní zavinění, ale to musí dosahovat znaků hrubé nedbalosti
 - Jedná se o privilegovanou speciální skutkovou podstatu k § 293 a 294

§ 295 Poškození lesa

- Objektem je zájem na ochraně lesů jako specifické složky životního prostředí
- Privilegovaná skutková podstata k § 293 a 294
- Postihuje protiprávní - těžbu lesních porostů
 - jinou činnost (taková činnost v jejímž důsledku vznikne holá seč, proředí se lesní porost pod stanovenou hranici zakmenění, jiné závažné poškození lesa)

-
- Zavinění je možné jak úmyslné tak nedbalostní a nevyžaduje se hrubá nedbalost
 - Kvalifikovanou skutkovou podstatu postačí naplnit nedbalostní formou
 - Není vyloučen jednočinný souběh s majetkovým tr. činem, např. krádeží

-
- R 40/2003 (KS Č. Budějovice sp. zn. 3 To 498/2002) – trestní odpovědnost za holou seč vznikne i rozšířením stávající, která teprve v součtu naplňuje znak větší plochy lesa. Sčítat lze jen plochy, které spolu tvoří souvislou plochu
 - NS 26/2003-T 625 (NS sp. Zn. 7 Tdo 639/2003) – pro pokračování je nezbytné, aby každý z dílčích útoku vykazoval znaky tr. činu

§ 296 Společné ustanovení

- Větší území u § 293 a 294 – rozloha nejméně 3 ha, u povrchových vod nejméně 1 ha, u vodního toku nejméně 2 km délky
- Celková větší plocha lesa u § 295 – větší než 1,5 ha a celková značná plocha lesa – větší než 3 ha
- Poškozením nebo ohrožením půdy, vody, ovzduší nebo jiné složky živ.prostředí se rozumí i provozování specifikovaného zařízení – provádí se tam bez povolení nebezpečná činnost nebo skladují nebo používají nebezpečné látky či směsi.

§ 297 Neoprávněné vypuštění znečišťujících látek

- Objektem tr. činu je zájem na zlepšení námořní bezpečnosti a zvýšení ochrany mořského prostředí před znečištěním z lodí a jiných plavidel
- Lze spáchat jen na specifickém místě – na lodi nebo jiném námořním plavidle, z nichž došlo k vypuštění určité znečišťující látky
- Spočívá buď ve vypuštění takové látky, anebo nezabránění takovému vypuštění, a to v rozporu s mezinárodní smlouvou
- Je ve vztahu speciality k § 298

-
- Znečišťující (kapalné) látky – ropné látky, jedovaté kapalné látky, jiné znečišťující látky, které mají srovnatelné důsledky pro životní prostředí, jako předchozí dva druhy
 - Zavinění je možné jak úmyslné, tak nedbalostní a není již vyžadována hrubá nedbalost
 - Kvalifikovaná skutková podstata
 - člen organizované skupiny – nutný již úmysl
 - opětovně, způsobení těžké újmy na zdraví, způsobení závažných a rozsáhlých škodlivých následků, nutnost vynaložit náklady velkého rozsahu, způsobení smrti – postačí nedbalost

§ 298 Neoprávněné nakládání s odpady

- Dvě samostatné skutkové podstaty (§ 298 odst. 1 a 2)
- Objektem je zájem na ochraně životního prostředí před protiprávním nakládáním s odpady (jakýmkoli, nejen nebezpečnými), které by mohlo vést k poškození nebo ohrožení životního prostředí
- Odpadem je každá movitá věc, které se osoba zbavuje nebo má úmysl nebo povinnost se jí zbavit a patří do některé ze skupin odpadů uvedených v příloze č. I k zákonu č. 185/2001 Sb., o odpadech

-
- § 298 odst. I – chrání zájem na ochraně životního prostředí před svévolným dovozem nebo vývozem odpadu přes hranice státu
 - porušení předpisů upravujících nakládání s odpady
 - přepraví odpad přes hranice bez oznámení nebo souhlasu příslušného orgánu
 - v oznámení nebo žádosti o souhlas uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí

-
- § 298 odst. 2 – chrání zájem na správném nakládání s odpady
 - nakládání s odpady může spočívat v ukládání (na skládky), odkládání (kamkoli mimo skládky), přeprava, jiné nakládání (shromažďování, sběr, skladování, úprava, využívání apod.)
 - způsob nakládání v rozporu s právními předpisy
 - důsledek takové činnosti je poškození nebo ohrožení životního prostředí k jehož odstranění bude třeba nákladů ve značném rozsahu (nejméně 500 000 Kč)

-
- Pachatel – fyzická, právnická osoba
 - Nemusí jít o podnikatele, neboť povinnosti a omezení ohledně nakládání s odpady jsou ukládány komukoli, kdo s odpady nakládá
 - K zavinění postačí nedbalost
 - Kvalifikovaná skutková podstata
 - člen organizované skupiny – nutný již úmysl
 - získání značného prospěchu, opětovně, získání prospěchu velkého rozsahu – postačí nedbalost

-
- TprR, 2008, č. 2 (s. 47) (NS 5 Tdo 725/2007 a 5 Tdo 662/2008) - pachatelem může být kdokoli, kdo nakládá s odpady v rozporu s právním předpisem a tím poškodí nebo ohrozí životní prostředí – v odsuzujícím výroku musí být konkretizováno ustanovení porušeného právního předpisu a též forma zavinění
 - (obvinění jednatel a technolog společnosti zabývající se úpravou a likvidací nebezpečných odpadů nechali shromažďovat nebezpečné odpady v neschválené nádrži bez zabezpečení proti únikům do prostředí a nad limit vypouštěli odpadní vody obsahující nebezpečné látky do kanalizace a způsobili zamoření půdy v nejbližším okolí a snížení účinnosti čističky odpadních vod a zhoršení kvality vody v potoku)

-
- § 298 odst. 4 písm. b) – se týká již nebezpečného odpadu a k zavinění stačí nedbalost.

§ 298a Neoprávněná výroba a jiné nakládání s látkami poškozujícími ozonovou vrstvu

- Objektem je zájem na ochraně ozonové vrstvy Země
- Privilegovaná skutková podstata k § 293 a 294
- Látka poškozující ozonovou vrstvu Země je jakákoli chemická či jiná látka, která je schopná negativně ovlivnit chemická a fyzikální vlastnosti ozonové vrstvy

-
- Výroba, dovoz, vývoz, uvedení látky na trh (stačí jen její nabídka být na nelegálním trhu)
 - Pachatel kdokoli a nemusí jít o podnikatele
 - K zavinění stačí hrubá nedbalost
 - K naplnění znaku opětovně stačí nedbalost
 - K naplnění znaku úmyslu získat značný prospěch je potřebný úmysl

-
- Spáchání činu ve značném rozsahu – není definováno a zákon to ponechal soudní praxi a judikatuře
 - nutné posoudit individuální okolnosti případu, nepoužije se výkladové ustanovení § 138/1, 2, ale bude namíste zohlednit druh a větší množství látky poškozující ozonovou vrstvu, její vyšší koncentraci, škodlivost pro ozonovou vrstvu, možný rozsah jejího poškození
 - k zavinění postačí nedbalost

§ 299 Neoprávněné nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami

- § 299 až 301 poskytují ochranu živým složkám přírody, životního prostředí
- § 299 odst. 1 a 2 samostatné skutkové podstaty
- Odst. 1 - objektem je zájem na ochraně zvláště chráněných druhů živočichů nebo rostlin (vnitrostátní úprava ochrany) nebo exemplářů chráněného druhu (zahraniční úprava ochrany)

-
- Exemplář – živočich nebo rostlina – živý nebo neživý, též jakákoli část těla nebo výrobek z takového živočicha nebo rostliny
 - Nejméně 25 ks a nelze vyloučit tento součet sestávající i z různých druhů
 - Neoprávněné nakládání – usmrcení, zničení, poškození, odejmutí z přírody, dovoz, vývoz, průvoz, přechovávání, zpracování, opatření sobě nebo jinému, nabízení, zprostředkování

-
- Pachatel - kdokoli
 - K zavinění je nutný úmysl
 - Odst. 2 – objektem je zájem na ochraně jedinců nebo exemplářů nejvíce ohrožených druhů živočichů nebo rostlin
 - nevyžaduje větší počet živočichů či rostlin, ale směřuje proti vzácnějším a nejvíce ohroženým druhům
 - silně nebo kriticky ohrožený druh
 - exemplář přímo ohrožený vyhubením nebo vyhynutím

-
- Pachatel – kdokoliv
 - K zavinění je nutný úmysl
 - Kvalifikovaná skutková podstata
 - spáchání činu členem organizované skupiny, v úmyslu získat značný prospěch, spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech, v úmyslu získat prospěch velkého rozsahu – k zavinění je nutný úmysl
 - dlouhodobé nebo nevratné poškození populace některých kriticky ohrožených živočichů a rostlin – k zavinění postačí nedbalost

-
- TR NS 70/2010-T 1332 (NS 4 Tz 36/2010) – druh přímo ohrožený vyhubením – nelze považovat jen takový druh, který je uvedený v příloze A k nařízení Rady Evropských společenství ze dne 9.12.1996, č. 338/97, ale současně musí být uveden i v příloze č. I k Úmluvě CITES)

Nejpašovanější zvíře na světě – Luskouni (Pholidota)

Neživé mořské korály

Korejská medicína obsahující Moshus

**Želatina živočišného původu/2
ks, 234 g**

Kožený řemínek s přívěskem ze zubu velké šelmy

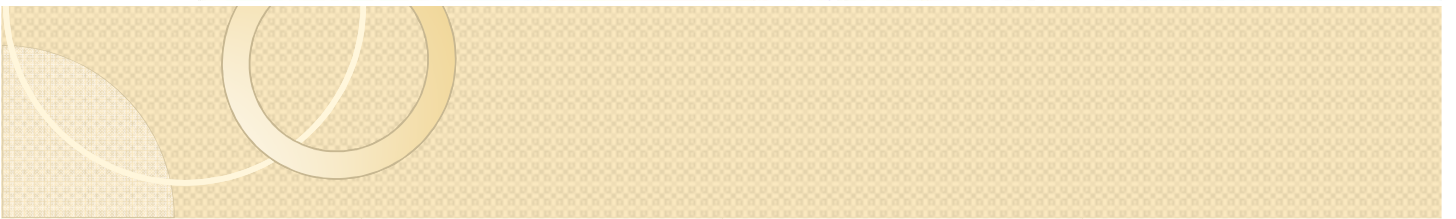

Chameleoni (pašováno 232 živočichů v jednom zavazadle)

Pašované zalité pryskyřicí v elektrické cívce

Příklad z praxe

- Nejvyšší soud
- Usnesení ze dne 21.1.2015, sp. zn. 7 Tdo 1647/2014 – dovoz papoušků přímo ohrožených vyhynutím druhu kakadu Probosciger aterrimus z UK a jejich registrace na základě padělaných potvrzení o výjimce ze zákazu obchodní činnosti – dovolání odmítnuto podle § 265i odst. 1 písm. e) tr.ř.
- Usnesení ze dne 18.3.2015, sp. zn. 7 Tdo 207/2015, ze dne 30.9.2015, sp. zn. 7 Tdo 1166/2015 a ze dne 10.2.2016, sp. zn. 7 Tdo 113/2016 – dovoz vypreparované karety bez povolení – dovoz takového exempláře přímo ohroženého vyhynutím není přestupek; pokud je pachatel obdarován takovýmto exemplářem v cizině, měl povinnost se z titulu dovozce seznámit s právní úpravou dovozu; jde o exemplář žijící ve volné přírodě přímo ohrožený vyhynutím a není podstatné, že konkrétní jedinec předtím nežil ve volné přírodě

Kareta obrovská

§ 300 Neoprávněné nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami z nedbalosti

- Objektem je zájem na ochraně zvláště chráněných druhů živočichů nebo rostlin nebo chráněných exemplářů
- Mírněji trestná alternativa § 299/I
- K zavinění se vyžaduje hrubá nedbalost

§ 30 I Poškození chráněných částí přírody

- Objektem je zájem na zvláštní ochraně vyjmenovaných částí přírody v podobě památného stromu, významného krajinného prvku, jeskyně, zvláště chráněného území, evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti
- Speciální skutková podstata k § 293 a 294

-
- Pachatelem kdokoliv
 - K zavinění se vyžaduje hrubá nedbalost
 - Ve vztahu speciality též k trestným činům poškození cizí věci podle § 228 a zneužívání vlastnictví podle § 229, tudíž jednočinný souběh je vyloučen

§ 302 Týrání zvířat

- Objektem je ochrana zvířat – živý obratlovec kromě člověka, nikoli plod nebo embryo [jiné živočichy (hmyz) by mohl být přestupek nebo nepostižitelný prohřešek – porušení morálních pravidel]
- TZ neobsahuje definici co je třeba považovat za týrání zvířete, ale obecně se tím rozumí zlé nakládání s živým tvorem, které mu způsobí nějaké útrapy a příkoří a charakteristiku obsahuje § 4 odst. I zák. č. 246/1992 Sb. na ochranu zvířat proti týrání

-
- Dvě samostatné alternativy
 - zvlášt' surový nebo trýznivý způsob týrání
 - surový nebo trýznivý způsob týrání, k němuž došlo veřejně nebo na místě veřejnosti přístupném
 - Je možné naplnit znaky obou alternativ současně
 - K zavinění se vyžaduje úmysl
 - Pachatel může být fyzická a od 1.12.2016 i právnická osoba

-
- Kvalifikované skutkové podstaty – recidiva, trvalé následky na zdraví nebo smrt zvířete, týrání většího počtu zvířat – k zavinění postačí nedbalost
 - způsobení smrti je i utýrání zvířete, pokud zvíře sice jednání pachatele přežije, ale pro následky utrpení se musí utratit
 - Jednočinný souběh § 302 s poškozením cizí věci podle § 228 je možný

-
- R 18/2002-I. (NS 8 Tdo 657/2011) – týrání zvířat na místě veřejnosti přístupném je naplněno i pokud je pachatel týrá na soukromém pozemku, ale veřejnost mohla projevy týrání vnímat z veřejně přístupného místa (sousední pozemek bez oddělení bariérou zamezující vnímat týrání)
 - R 18/2002-II. – větší počet zvířat – nejméně sedm zvířat

Příklad z praxe

- Nejvyšší soud
- Usnesení ze dne 10.6.2014, sp. zn. 7 Tdo 682/2014 – nevhodný způsob chovu koní a skotu – dovolání odmítnuto podle § 265i odst. I písm. b) tr.ř.
- Usnesení ze dne 30.6.2015, sp. zn. 4 Tdo 728/2015 – na místě veřejnosti přístupném surový a trýznivý způsob týrání zvířat a způsobení smrti na větším počtu zvířat (ovcí) – dovolání odmítnuto podle § 265i odst. I písm. e) tr.ř.

-
- Usnesení ze dne 25.10.2016, sp.zn. 3Tdo 1329/2016 – zvlášť surový a trýznivý způsob týrání zvířat, způsobení smrti na větším počtu zvířat, neposkytováním stravy a náležitě péče slepicím a křepelkám – dovolání odmítnuto podle § 265i odst. I písm. e) tr.ř.
 - Usnesení ze dne 23.11.2016, sp.zn. 7Tdo 1539/2016 – otrávení psa vhozením otrávené uzeniny na oplocený pozemek domu, kde se pes pohyboval – dovolání odmítnuto podle § 265i odst. I písm. b) tr.ř.

-
- Usnesení ze dne 15.2.2017, sp. zn. 3Tdo 48/2017 – ubití psa sousedky, který vnikl přes plot na dvůr pachatele, násadou motyky – zrušeno a vráceno soudu druhého stupně k opětovnému vypořádání se s otázkou co se rozumí pod týráním zvířete (ten totiž dospěl k závěru, že nešlo o týrání zvířete a zprostil pachatele obžaloby, že se nejedná o trestný čin)

§ 303 zanedbání péče o zvíře z nedbalosti

- Předmětem útoku je zvíře v dispozici a péči pachatele, který nemusí být jeho vlastníkem, ale bylo mu třeba jen svěřeno z jakéhokoli důvodu do péče
- Postihuje zanedbání takového zacházení se zvířetem, aby nebylo vystaveno strádání, utrpení nebo negativnímu působení vnějších vlivů, jiných zvířat či lidí

-
- Pachatelem může být od 1.12.2016 i právnická osoba, jinak kdokoli (nemusí jít o podnikatele), kdo je nositelem povinnosti starat se o zvíře, které má v dispozici
 - K zavinění se vyžaduje hrubá nedbalost
 - Kvalifikovaná skutková podstata – smrt zvířete nebo trvalé následky na zdraví většího počtu zvířat – k naplnění postačí nedbalost (R 18/2012)

§ 304 Pytláctví

- Objektem je ochrana volně žijící zvěře a ryb, jakož i ochrana práva myslivosti a výkonu rybářského práva
- Předmětem ochrany je i majetek – vlastnictví k ulovené zvěři nebo rybám
- Právo myslivosti a pojmy definuje zák. č. 449/2001 Sb. o myslivosti
- Hodnota jednotlivých druhů zvěře a ryb je stanovena v Sazebníku minimálních hodnot upytlačené zvěře podle druhu, pohlaví a věku a v Sazebníku pro stanovení hodnoty ryb ulovených při neoprávněném lovu v rybářských revírech a v rybníkářství

-
- Překrývá se částečně s tr. činem podílnictví podle § 214 – „ukryje, na sebe nebo jiného převede nebo přechovává neoprávněně ulovenou zvěř nebo ryby v hodnotě nikoli nepatrné“ – musí se jednat ale o osobu odlišnou od „pytláka“
 - K zavinění je nutný úmysl i v případě kvalifikované skutkové podstaty „člen organizované skupiny“, ale jinak k ostatním (získání většího prospěchu, osoba se zvláště uloženou povinností chránit životní prostředí, spáchání zvláště zavrženíhodným způsobem, hromadně účinným způsobem nebo v době hájení) postačuje nedbalost

-
- Pachatelem může být od 1.12.2016 i právnická osoba
 - Jednočinný souběh s tr. činem krádeže podle § 205, poškozením cizí věci podle § 228, týrání zvířat podle § 302, nedovoleným ozbrojováním podle § 279 je možný
 - Jednočinný souběh s tr. činem podílnictví podle § 214 je vyloučen

Příklad z praxe

- Nejvyšší soud
- Usnesení ze dne 23.9.2013, sp. zn. 4Tdo 996/2013 – ulovení srnce myslivcem bez příslušného povolení – dovolání odmítnuto podle § 265i odst. I písm. b) tr.ř.
- Usnesení ze dne 27.2.2013, sp. zn. 4Tdo 158/2013 – ulovení jelence bez příslušného povolení – dovolání odmítnuto podle § 265i odst. I písm. b) tr.ř.

-
- Usnesení ze dne 9.11.2016, sp. zn. 6Tdo 1437/2016 – zastřelení srny pytlákem – zrušeno a vráceno soudu prvního stupně, aby se vypořádal s námitkami stran vymezení honitby, nedostatečného vymezení subjektivní stránky v popisu skutku, absence popisu skutku ve vztahu k jednočinnému souběhu s přečinem krádeže podle § 205/1a

§ 305 Neoprávněná výroba, držení a jiné nakládání s léčivy a jinými látkami ovlivňujícími užitečnost hospodářských zvířat

- Objektem je zájem na ochraně hospodářských zvířat před zvyšováním jejich užitečnosti za použití různých umělých stimulantů, které narušují přirozené pochody v jejich organismu, což má ve svých důsledcích význam i pro zdraví a život lidí využívající-li potravinářské produkty z těchto zvířat

-
- Dvě samostatné skutkové podstaty
 - kdo neoprávněně vyrobí, doveze, vyveze, proveze, nabídne, prodá nebo jinak opatří, zprostředkuje nebo takové látky přechovává
 - kdo neoprávněně používá léčiva ke zvýšení užitkovosti hospodářských zvířat nebo za tímto účelem vyrobí léčiva nebo s nimi určitým způsobem disponuje
 - Pachatelem může být od 1.12.2016 i právnická osoba

-
- K zavinění je nutný úmysl, stejně jako ke kvalifikované skutkové podstatě spáchání činu členem organizované skupiny, v úmyslu získat značný prospěch a prospěch velkého rozsahu, členem organizované skupiny působící ve více státech,
 - Ke kvalifikované skutkové podstatě – opětovně, ve značném a velkém rozsahu postačí nedbalost
 - U značného rozsahu a velkého rozsahu se nepoužije výkladové ustanovení § 138 odst. 1 a 2, ale dovodí se s ohledem na značné množství látky, přípravku či léčiva, značný počet hospodářských zvířat jejichž užitkovost byla či mohla být ovlivněna

§ 306 Šíření nakažlivé nemoci zvířat

- Objektem je ochrana před šířením nakažlivých nemocí u zvířat v zájmových chovech, hospodářsky důležitých zvířat nebo volně žijících zvířat, což má ve svých důsledcích význam i pro zdraví a život lidí využívajících potravinářské produkty z těchto zvířat.
- Ohrožovací trestný čin, k dokonání stačí způsobení nebo zvýšení nebezpečí zavlečení nebo rozšíření nakažlivé nemoci zvířat

-
- Nakažlivé nemoci jsou uvedeny v nařízení vlády č. 453/2009 Sb.
 - Pachatelem může být od 1.12.2016 i právnická osoba
 - K zavinění postačí nedbalost, totéž u kvalifikované skutkové podstaty
 - Jednočinný souběh s tr. činem obecného ohrožení § 272, obecného ohrožení z nedbalosti § 273, sabotáže § 314 je vyloučen a posoudí se podle uvedených ustanovení
 - Jednočinný souběh s poškozením cizí věci § 228 je možný

-
- R 3217/1928 (Zm I 403/28) – šíření nakažlivé nemoci předpokládá, že u dobytka se objevily skutečně takové známky, podle nichž pachatel poznal nebo při patřičné pozornosti mohl poznat vznik nakažlivé nemoci – známky musí být takové povahy, že jsou poznatelné i laikovi

§ 307 Šíření nakažlivé nemoci a škůdce užitkových rostlin

- Objektem je ochrana před rozšířením nakažlivých nemocí nebo škůdců užitkových rostlin, což má v konečných důsledcích zásadní význam pro zdraví a život lidí
- Shodná ochrana rostlin, jak zvířat v § 306
- Pachatelem může být od 1.12.2016 i právnická osoba
- K zavinění postačí nedbalost

-
- R 16/1969 (KS Ústí nad Labem sp. zn. 3 To 270/68) – znaky tr. činu šíření nakažlivé lidské nemoci nejsou naplněny, pokud není bezprostřední nebezpečí zavlečení nebo rozšíření nakažlivé nemoci, ale jen možnost způsobení takového nebezpečí za určitých podmínek, které však v době spáchání skutku ještě nejsou splněny

§ 308 Společné ustanovení

- Vláda nařízením stanoví, které nemoci zvířat a rostlin se považují za nakažlivé ve smyslu § 306 a 307 a na které škůdce se vztahuje ustanovení § 307
 - nař. Vlády č. 453/2009 Sb., kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, co se považuje za nakažlivé lidské nemoci, nakažlivé nemoci zvířat, nakažlivé nemoci rostlin a škůdce užitkových rostlin, účinné od 1.1.2010

Soudní přezkum rozhodnutí

- Zahájení trestního stíhání § 160 tr.ř.
(stížnost § 143 odst. I tr.ř.)
- Postoupení věci jinému orgánu § 171 odst. I tr.ř.
- Obžaloba § 176 tr.ř.
- Předběžné projednání obžaloby § 186 tr.ř.
[postoupení věci jinému orgánu § 188 odst. I písm. b) tr.ř.]
- Hlavní líčení § 199 tr.ř. a násl.

-
- Soud prvního stupně –
 - Postoupení věci jinému orgánu § 222 odst. 2 tr.ř.
 - Rozsudek § 225 tr.ř. (odvolání § 248 odst. 1 tr.ř.)

 - Soud druhého stupně -
 - Usnesení § 253 (zamítne, odmítne), §256 (zamítne), § 257 odst. 1 písm. b) tr.ř. (postoupí jinému orgánu)
 - Rozsudek § 259 odst. 3 tr.ř. (změní)

-
- Dovolací soud – přípustnost dovolání § 265a tr.ř.
 - odmítnutí § 265i odst. I tr.ř.
 - zamítnutí § 265j tr.ř.
 - zrušení rozhodnutí § 265k tr.ř.

-
- Stížnost pro porušení zákona § 266 tr.ř.
 - Obnova řízení § 277 tr.ř.

Děkuji za pozornost

- JUDr. Petr Angyalossy, Ph.D.
- petr.angyalossy@nsoud.cz
- +420 541 593 495